

AVRUPA KONSEYİ

BAKANLAR KOMİTESİ

Bakanlar Komitesinin Üye Devletlere hukuki konularda arabuluculuk hakkımda verdiği

TAVSİYE KARAR Rec (2002)10

(18 Eylül 2002 tarihinde yapılan 808. Bakan Yardımcıları toplantısında

Bakanlar Komitesi tarafından kabul edilmiştir)

Avrupa Konseyi Tüzüğü Madde 15.b hükümleri kapsamında Bakanlar Komitesi,

Yargı kararlarına alternatif olarak uyuşmazlık çözüm yöntemlerinin geliştirilmesini memnuniyetle karşılayarak ve bu tür yöntemlerin kullanılması sırasında güvence veren kuralların istenirliği konusunda mutabık kalarak;

Her bir yargı yetkisinin özelliklerini dikkate alarak, uyuşmazlık çözüm yöntemlerinin geliştirilmesine yönelik sürekli çaba sarf edilmesi gereksiniminin altını çizerek;

“Arabulucunun” uyuşmazlık konusuyla ilgili tarafların müzakere etmelerine ve ortak bir anlaşmaya varmalarına yardımcı olduğu bir süreç olan arabuluculukla ilgili belirli kurallar ortaya koymanın avantajları hakkında kani olmuş şekilde;

Uygun vakalarda hukuki konularda arabuluculuğun avantajlarını kabul ederek;

Hukukun diğer dallarında arabuluculuğun düzenlenmesi yönündeki gereksinimin bilincinde olarak;

Aile arabuluculuğu hakkında Tavsiye Kararı No. R(98)1, cezai konularda arabuluculuk hakkında Tavsiye Kararı No. R(99)19 ve idari makamlar ve özel taraflar arasında hukuk davası alternatifleri hakkında Tavsiye Kararı Rec(2001)9 ve Avrupa Konseyi tarafından ve ulusal düzeyde gerçekleştirilen araştırmaların ve diğer faaliyetlerin sonuçlarını göz önünde bulundurarak;

Avrupa Adalet Bakanları tarafından 8-9 Haziran 2000 tarihinde Londra’da yapılan 23. Konferansta kabul edilen “21. Yüzyılda adaletin sağlanması” hakkında İlke Kararı No.1 ve Avrupa Adalet Bakanları tarafından Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesine yapılan özellikle Avrupa Birliği ile işbirliği içinde uygun olduğunda mahkeme dışı uyuşmazlık çözüm usullerinin kullanımını teşvik etmek amacıyla bir çalışma program hazırlamaya yönelik davetini dikkate alarak;

Mahkemelerin arabuluculuğu destekleme konusundaki önemli rolünün farkında olarak;

Arabuluculuğun ihtilafları ve mahkemelerin iş yükünü azaltmaya yardımcı olsa da; etkin, adil ve kolay erişilebilir bir adalet sisteminin yerine geçemeyeceğini belirterek;

A. Üye Devletlerin hükümetlerine aşağıdaki tavsiyelerde bulunur:

- i. Uygun olduğunda hukuki konularda arabuluculuğa olanak sağlamak;
- ii. Aşağıda yer alan “Hukuki konularda arabuluculukla ilgili Kılavuz İlkelerin” tedrici olarak uygulanması amacıyla gerekli görülen tüm tedbirleri almak veya güçlendirmek.

Hukuki konularda arabuluculukla ilgili Kılavuz İlkeler

I. Arabuluculuğun tanımı

Bu Tavsiye Karar kapsamında “arabuluculuk”, tarafların bir veya birden fazla arabulucunun yardımıyla anlaşmaya varmak amacıyla uyuşmazlıkla ilgili konular hakkında müzakere ettiği bir uyuşmazlık çözüm sürecini ifade eder.

II. Başvuru kapsamı

Bu Tavsiye Karar hukuki konularla ilgilidir. Bu Tavsiye Karar kapsamında, “hukuki konular” terimi ticaret hukuku, tüketici hukuku ve iş hukukuyla ilgili konular dahil ancak idari veya cezai konular hariç olmak üzere medeni haklar ve yükümlülüklerle dair konuları ifade eder.

Bu Tavsiye Karar, aile arabuluculuğuna ilişkin Tavsiye Kararın No. R(98)1 hükümlerine halel getirmez.

III. Arabuluculuğun düzenlenmesi

Devletler, hukuki konularda arabuluculuğu ister kamu isterlerse özek sektör olarak en uygun şekilde düzenleme konusunda özgürdür.

Arabuluculuk, mahkeme prosedürleri kapsamında veya dışında gerçekleştirilebilir.

Taraflar arabuluculuktan faydalansa bile, mahkemeye erişim mümkün olmalıdır zira bu erişim tarafların haklarının korunması açısından nihai güvence teşkil eder.

Arabuluculuğun düzenlenmesi sırasında, Devletler zamanasını süresi gereksinimi ve etkileri ile hızlı ve kolay erişilebilir arabuluculuk prosedürlerinin desteklenmesi arasında bir denge kurmalıdır.

Arabuluculuğun düzenlenmesi sırasında, Devletler (i) gereksiz gecikmelerden ve (ii) arabuluculuğun geciktirme taktiği olarak kullanımından kaçınma gereksinimine dikkat etmelidir.

Özellikle maliyetler, yargı prosedürlerinin resmi niteliği sebebiyle veya taraflar arasında diyalog ve temasın sürdürülmesi gerektiğinde arabuluculuk özellikle faydalı olabilir.

Devletler, tamamen ya da kısmen ücretsiz arabuluculuk hizmetinin sağlanması veya taraflardan birinin çıkarları özel korunma gerektiriyorsa özellikle arabuluculuk için hukuki yardım temin etme olanağını göz önünde bulundurmalıdır.

Arabuluculuğun maliyeti beraberinde getirdiği durumda, maliyet makul ve söz konusu konunun önemiyle ve arabulucunun yaptığı iş ile orantılı olmalıdır.

IV. Arabuluculuk süreci

Devletler, bir uyuşmazlığın arabuluculuğa götürülmesine yönelik anlaşmaların tarafların dava hakkını ne ölçüde sınırlandıracağını ele almalıdır.

Arabulucular bağımsız ve tarafsız bir şekilde hareket etmeli ve arabuluculuk sürecinde silahların eşitliği ilkesinin gözetilmesini sağlamalıdır. Arabulucunun taraflara bir çözüm dayatma yetkisi bulunmamaktadır.

Arabuluculuk süreciyle ilgili verilen bilgiler gizlidir ve tarafların onayı olmadan veya iç hukuk tarafından müsaade edilmediği sürece sonradan kullanılamaz.

Arabuluculuk süreçleri, söz konusu konuları ve uyuşmazlığın muhtemel çözüm yöntemini ele almak amacıyla taraflara yeterince süre tanınmasını sağlamalıdır.

V. Arabulucuların eğitimi ve sorumluluğu

Devletler, uluslararası konuları ele alan arabulucular dahil olmak üzere arabulucuların seçilmesi, sorumlulukları, eğitimi ve gerekli nitelikleri edinmesi için uygun standartların kabul edilmesini desteklemeye yönelik tedbirler almayı düşünmelidir.

VI. Arabuluculukta varılan anlaşmalar

Anlaşmanın konusunu, kapsamını ve sonuçlarını tanımlamak amacıyla genellikle her arabuluculuk prosedürünün sonunda yazılı bir belge hazırlanmalıdır ve belge hazırlandıktan sonra ve imzalanmadan önce taraflara her iki tarafın mutabık kalmasıyla düşünmeleri için sınırlı bir süre verilmelidir.

Arabulucular, tarafları varılan anlaşmaların etkileri ve taraflardan birinin veya her iki tarafın anlaşmayı uygulamak istemesi halinde atılması gereken adımlarla ilgili bilgilendirmelidir. Bu tür anlaşmalar kamu düzenine ters düşmemelidir.

VII. Arabuluculukla ilgili bilgilendirme

Devletler halka ve hukuki uyuşmazlıkları olan kişilere arabuluculukla ilgili genel bilgi vermelidir.

Diğerlerinin yanında maliyetler ve arabuluculuğun etkinliği dahil olmak üzere hukuki konularda arabuluculukla ilgili ayrıntılı bilgi toplamalı ve bu bilgiyi yaymalıdır.

İç hukuk ve uygulama doğrultusunda, telefonla, postayla veya e-postayla olmak üzere bireylerin arabuluculukla ilgili bilgi ve tarafsız tavsiye alabileceği bölgesel ve/veya yerel merkezler ağı kurulmasına yönelik adımlar atılmalıdır.

Devletler, adaletin işleyişi sürecine dahil olan çalışanlara hukuki konularda arabuluculukla ilgili bilgi vermelidir.

VIII. Uluslararası vecheler

Devletler, uluslararası unsuru bulunan konuları çözmek amacıyla arabuluculuğun kullanımını desteklemek için gerekli mekanizmaların kurulmasını teşvik etmelidir.

23. Devletler, uluslararası arabuluculuğun kullanımını kolaylaştırmak amacıyla hukuki konularda arabuluculukla ilgilenen mevcut birimler arasında işbirliğini desteklemelidir.

B. Avrupa Konseyi Genel Sekreterine bu Tavsiye Kararı aşağıdakilerin gerçekleştirilmesi amacıyla Avrupa Birliğinin yetkili makamlarına aktarma talimatında bulunur:

Bu Tavsiye Kararın izlemi için Avrupa Konseyi ve Avrupa Birliği arasında işbirliğinin desteklenmesi ve özellikle bu Tavsiye Kararda bahsi geçen konularla ilgili Devletlerde bulunun kanunlar ve usuller hakkında bir internet web sitesi aracılığıyla bilgi yaymak;

Avrupa Topluluğu düzeyinde kurallar hazırlanırken, bu Tavsiye Kararın hükümlerini tamamlayan veya güçlendiren ya da ilkelerin uygulanmasını kolaylaştıran hükümler hazırlama yönünde Avrupa Birliğinin teşvik edilmesi.